

Ю. Ковальчук, асистент.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев

ЕВРОПЕЙЦЫ В КОРЕЕ: ОБРАЗЫ В ДОКУМЕНТАЛЬНОЙ И ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ПРОЗЕ XVII – НАЧАЛА XX В.

В статье приводится сравнительное исследование литературных образов европейцев в Корее в дневнике Х. Хамеля (1666 г.) и в художественной прозе Дж. Лондона (1914 г.). С помощью методов литературной имагологии и кросс-культурного подхода совершается анализ образов главных героев европейцев и особенностей восприятия ими корейской культуры.

Ключевые слова: документальная проза, художественная проза, литературный образ, литературная имагология.

Yu. Kovalchuk, teaching assistant

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

EUROPEANS IN KOREA: IMAGES IN DOCUMENTARY AND FICTIONAL PROSE OF THE 17– BEGINNING OF THE 20th CENTURIES

The article is a comparative study of the literary images of the Europeans in Korea in the diary of the Dutchman H. Hamel (1666) and fictional prose by J. London (1914). By the means of the methods of literary imagology and cross-cultural approach are analyzed the images of Korean people in these writings.

Keywords: documentary prose, fictional prose, literary image, literary imagology.

УДК 821.521 МОРИ ОҒАЙ

О. Левицька, здобувач

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ГЕНЕЗА ТА ПРОТОТИПИ ГЕРОЇВ ПОВІСТІ МОРИ ОҒАЙ "БУЛЬБАШКИ НА ВОДІ"

У цій статті розглядається історія написання повісті Морі ОҒай "Бульбашки на воді", а також прототипи героїв з точки зору порівняння образів твору з реальними особистостями та персонажами західної літератури.

Ключові слова: повість, прототип героя, генеза повісті.

Повість Морі ОҒай, "Бульбашки на воді" (Утаката но кі), була опублікована в 1890 році в одинадцятому випуску журналу "Запруда" (Шіґарамі соші). Основа сюжету ріднить її з "Танцівницею": японець Косе вчиться в Академії мистецтв у Мюнхені, пише картину "Лоралея" і закохується у свою модель, сироту Марі. Батько Марі служив колись придворним живописцем у Людвіга II, герцога Баварського, який був безмежно закоханий у матір Марі, через що й збожеволів. Герцог, прогулюючись якось по берегу озера Штарнбергзее, бачить Марі, яка плаває на човні з Косе по озеру. Він приймає Марі за її матір, кидається у воду й тоне в озері. Марі, у свою чергу, теж божеволіє й тоне. Людське щастя Косе й Марі короткочасне, як бульбашки на воді.

Персонажі повісті "Бульбашки на воді" мають свої прототипи в реальному житті. Косе – прототип художника Харада Наоджіро. Існувала в дійсності й натурниця Марі Хубер, з якої художник написав портрет і назвав його "Німецька дівчина". Герцог Людвіг II дійсно втопився в 1886 році.

Генеза "Бульбашок на воді" була описана ОҒай у дев'ятому томі "Збірки творів ОҒай" (ОҒай дзеншю):

"Я був досить здивований, що історія кохання, описана в моїй історії, відбувалася насправді..., хоча, частину про короля я запозичив з п'єси, яку знаю ще з часів навчання у Німеччині. П'єса була опублікована в літературному журналі, який називається "Реклама" (Reclam). Він публікує класичні твори у сучасній обробці, і тому цей журнал продається дешевше. П'єса була написана німецькою і досить велика її частина була зовсім позбавленою будь-якого літературного смаку. Якби вона була написана добре, я ніколи б не відчув, що за допомогою цього матеріалу можу створити щось своє, але оскільки це була дуже бідна робота я, врешті-решт, використав її сюжет без вагань." [14, с. 514.]

З метою поліпшення німецької роботи, яку він читав у Німеччині, ОҒай взявся перетворити історичний матеріал у художній твір. Він вибудовував власну версію повісті у своїй резиденції в Мюнхені з 8 березня 1886 по 15 квітня 1887 р.

Прибуття ОҒай в Мюнхен тісно переплітається з історією Косе. Відповідно до записів у "Німецькому щоденнику"

(Дойцу ніккі), ОҒай прибув в Мюнхен 8 березня 1886 року і побачив, що вулиці заповнені людьми в масках і костюмах, які святкували закінчення карнавалу, який проходить у місті з 7 січня по 9 березня. ОҒай прибув в понеділок перед Попільною серединою, найбільшим днем святкування. У "Бульбашках на воді" Косе розповідає, що вперше побачив Марі ввечері, в останній день карнавалу, коли на вулицях вирували натовпи гуляк, а кафе були переповнені клієнтами.

Художня школа, опис якої читач зустрічає у першому розділі відповідає Академії мистецтв (Hoch-schule der bildenden Kunst), що знаходиться в декількох хвилинах пішки на захід від Переможної арки Сієґестор (Siegestor). Академія була заснована в 1808 році і виховала багатьох відомих художників, німецьких та іноземних. Ректором Академії, як зазначає ОҒай, був Карл Теодор фон Пілоті (Carl (Karl) Theodor von Piloty, 1826 – 1886), історичний живописець, що народився в Мюнхені.

Кафе "Мінерва" (Minerva) також насправді існувало, що і підтверджує запис у "Німецькому щоденнику" від 15 серпня 1886 року.

Зимовий сад, в якому Людвіг II проводив більшу частину свого вільного часу у розвагах з друзями також дійсно знаходився в одній з частин зимового саду.

Фрідріх фон Циглер (Friedrich von Ziegler), який допомагає матері Марі врятуватися від залиць герцога насправді був особистим секретарем Людвіга II.

Штарнберг (Starnberg), місце трагічної загибелі герцога, дуже точно описаний ОҒай. Озеро Штарнберг, яке до 1962 року мало назву Вюрмзее (Wümtsee), знаходиться в сімнадцяти милях на північний захід від Мюнхена. Місто Штарнберг знаходиться у північного берега озера, в той час як Леоні і Берг – на східному березі. Кафе, де Косе і Марі зустрілися перш, ніж орендувати човен в Леоні, певно є Гастхоф Леоні (Gasthof Leoni), в якому одного разу зупинявся ОҒай.

Згідно "Німецькому щоденнику", ОҒай знаходився у Штарнберзі: з 18 квітня по 27 червня 1886 р., з 30 липня 1886 р., 2–8 вересня 1886 р., 23 жовтня 1886 р., 13–14 листопада 1886., 11 квітня 1887 р.

Герцог Людвіг II (1845 – 1886) був королем Баварії з 1864 по 1886 рр. Він був великим покровителем мистецтв

цтва і музики; ймовірно, його найкраще пам'ятають за підтримку і дружбу з Ріхардом Вагнером. У 1886 році божевільня герцога змусило його міністрів відсторонити короля від престолу і вислати його в замок Берг на озері Штарнберг, де він і потонув 13 червня 1886 року.

Доктор Бернар Алоїс фон Гудден (Dr Bernard Aloys von Gudden, 1824 – 1886), невролог, був директором районного притулку для божевільних у Верхній Баварії і професором психіатрії в університеті Мюнхена. Він був одним з чотирьох у раді лікарів, які, навіть не вивчивши медичну справу Людвіга II, винесли діагноз "божевільня". Він допоміг вислати Людвіга у замок Берг, а потім взяв його під свою опіку.

Смерть Людвіга II не лише викликала велику сенсацію, але була також овіяна таємницею, адже жодних свідків події не знайшлося. Після спроби "зам'яти" справу, уряд, нарешті оголосив, що це було самогубство. Навіть сьогодні немає доказів по цій справі. Власне опис Оґай і реконструкція смерті, ймовірно, засновані на облікових записках новин, які він занотовував у "Німецький щоденник" 13 червня 1886 р.:

"Ніч. З Като та Іваса я відправився в таверну на Максимилианштрассе (Maximilianstrasse), щоб випити кілька келихів вина та насолодитись прекрасним вечором. Наступного дня ми дізналися, що король вночі потонув у Вюрмзее. Король Людвіг II. Він довго страждав від божевільня. Він не виносив денного світла і вночі почував себе краще; протягом дня його кімнату затемнювали, а на стелю наклеїли зображення місяця та зірок. Навколо свого ліжка він зібрав квітучі рослини і лежав серед них, а коли наступала ніч, він вставав, щоб прогулятися в садку. Останнім часом він розпочав багато громадських робіт <...>, але згодом Національне казначейство країни оголосило про його хворобу і відсторонило від трону.

У ніч з 12-го числа цього місяця король переїхав зі своїм неврологом фон Гудденом, з замку Хоеншвангау (Hohenschwangau) до маєтку на озері Штарнберг, яке також називають Вюрмзее. У ніч з 13-го король разом з фон Гудденом, відправився на прогулянку по березі озера, але не повернувся. Наступного дня тіла короля та фон Гуддена знайшли в озері. Можливо, король кинувся в озеро і фон Гудден, бажаючи врятувати його, увійшов у воду, але потонув разом з ним. Ті, хто вивчав справу стверджують, що, ймовірно, фон Гудден хотів врятувати короля і, увійшовши у воду, схопив його за комір. Руки і пальці фон Гуддена були поранені, а нігті зламані. Можливо, король був сильнішим за свого лікаря і, залишивши плащ у руках фон Гуддена, зайшов на глибину. Фон Гудден, ймовірно, наздогнав його, і намагався перешкодити смерті короля в озері.

На обличчя фон Гуддена були подряпини, які, можливо, залишили там нігті короля.

Перед хворобою король об'єднав в собі геній поета з суверенною силою, навіть його зовнішність відрізнялась від інших; любов і повага людей до нього була дуже глибокою. Як можна не шкодувати про те, що він зустрів таку рідкісну смерть, навіть для історії Заходу?

Фон Гудден був не лише доктором психіатрії, але й досить досвідченим в науці про центральну нервову систему; він написав безліч книг. Фон Гудден також любив поезію. Його балади про жінок зазнали дуже широкого визнання. Його смерть також викликає безліч суперечок." [9, с. 98]

Запис від 27 червня 1886 року засвідчує:

"З Като та Іваса поїхали на екскурсію озером Вюрмзее, де оплакували короля та фон Гуддена..." [9, с. 99]

Понад шістьдесяті років потому, дві основні біографії Людвіга II англійською мовою описують схожі події. Згідно з їх реконструкціями, Людвіг і фон Гудден залишилися близько половини сьомої години вечора без обслуговуючого персоналу і вирушили на прогулянку вздовж озера. Обидва взяли парасольки, так як була дощова погода; король був одягнений у плащ і широкополий капелюх. У якийсь момент під час прогулянки Людвіг відкинув свою парасольку і капелюх, які пізніше знайшли на березі, і рушив у воду. Фон Гудден відразу ж спробував зупинити його. Коли знайшли тіло, обличчя фон Гуддена було подряпанім. Тіло короля було знайдено трохи далі від берега, у воді, глибиною менше п'яти метрів. Король потонув у цій міліні через інсульт.

Оґай відтворив та деталізував сцену в "Бульбашках на воді" в ідеальному співзвуччі з тим, що відомо про трагедію з офіційної версії. Дата, час, погода, місце, глибина води, подряпини, одяг і, навіть, парасольки були описані без будь-яких змін. Навіть інформація у газетах про перевезення труни Людвіга II до Мюнхена, була абсолютно точно скопійована.

З цього моменту Оґай може приступити до розробки образу Марі Штейнбауер (Marie Steinbauer), пізніше Ханзел (Hansel), і наділити її батьками, які мали безпосереднє відношення до королівського двору, адже Оґай описує батька Марі, як дворцового художника. Той факт, що її матір теж має ім'я Марі, і вони дуже схожі між собою, створює кульмінацію трагедії. Проте Оґай вносить одну суттєву зміну в образ герцога, описаного в повісті. В реальному житті Людвіг II був гомосексуалістом, але Оґай змушує його закохатися в матір Марі.

Через інцидент з королем, Оґай змушує соціальний стан родини художника стрімко погіршитись, зрештою змусивши Марі продавати квіти для того, щоб вижити, перед тим, як вона зустрілась з Косе. Через вроджену доброту, Марія відчувається поруч з Косе досить природньо. У розпал її відчуження від інших, Марі, зустрівшись з ним, симпатичним хлопцем, який просто обожає її, запрошує Косе на прогулянку по берегу озера Штарнберг.

Висвітливши таким чином характери головних героїв, зібравши їх в потрібному місці в потрібний час, Оґай створив повністю свою історію на відомий сюжет з реального життя. Король, одержимий матір'ю Марі, нарешті зустрічається зі своїм коханням в образі дівчини на березі озера. Смерть Марі приховує головну причину трагедії, в той час як на Косе, невідомого іноземця, ніхто не звертає уваги. У такий романтичний та геніальний спосіб, Оґай надав образне рішення сенсаційній смерті короля, яка була покрита таємницею.

Що стосується короля, фон Гуддена, та деяких інших героїв "Бульбашок на воді", письменник пише наступне у дев'ятому томі "Збірки творів Оґай":

"Все, що стосується короля в моїй роботі є історичними фактами. Це був божевільний король Людвіг. Він був знаменитий тим, що запропонував називати себе німецьким імператором. Крім того, через його тісне знайомство з Вагнером, музикант ставнабув популярністю. Вагнер зверхньо планував побудувати величезний театр у Мюнхені, але через те, що таку ідею могли не підтримати, він перервав будь-який зв'язок з суспільством і віддалився від громадського життя. Театр у Байройті був створений королем. У час, коли він спілкувався з Вагнером, здається, що розум короля вже був не в порядку. Приблизно в той час, коли я переїхав до Баварії, його розум помутнів зовсім і він потонув в озері.

Це було озеро Штарнберг. Так як воно знаходиться в одній-двох годинах їзди на поїзді від Мюнхена, я час-то залишався там на ніч, коли приїздив на відпочинок.

Іноді я зупинявся там під час літніх канікул. Мене не було там, коли король помер. Доктор Фон Гудден був там, і він теж був реальною людиною. Він помер разом з королем в озері.

Ще один персонаж, художник Екстер, був змальований мною з реальної людини. У той час він був студентом, який розважався іноді з нами, але зараз він являється одним з найвідоміших персон у німецьких художніх колах. Він дуже чудова людина. У час, коли я писав повість, я й не здогадувався, що він стане видатним художником, тому я використав його справжнє ім'я, Юліус Екстер (Julius Exter). Він тісно дружив з японським художником Харада Наоджіро... [14, с. 513-514]

Харада Наоджіро (1863–1899) народився в Едо і почав вивчати мистецтво, перш ніж виїхати до Німеччини в лютому 1884 року. Як правило, він наслідував романтичну художню школу, додаючи східні мотиви до своїх робіт і виступав проти історичного жанрового стилю Мюнхенської академії. Харада був дуже близьким з Юліусом Екстером. Оґай говорить, що Екстер був однокурсником Харада в Академії, і що він виступав за імпресіоністів. Одного разу він написав портрет Харада, який був показаний на виставці, але ніколи не набув популярності.

Відповідно до "Німецького щоденника", Оґай та Харада вперше зустрілися 25 березня 1886 року. Вони були хорошими друзями аж до смерті Харада; Оґай підтримував його погляди після повернення до Японії і почав виступати як романтик.

Зауваження Оґай щодо того, що реального прототипу Марі не було, не може бути повністю вірним. У "Німецькому щоденнику" від 15 серпня 1886 року можна прочитати наступне:

"Харада Наоджіро зняв окрему квартиру на Ландверштрассе (Landwehrstrasse) для своєї коханки. Її звать Марі Хубер. Колись вона була офіціанткою в кафе "Мінерва". Її зовнішність дуже проста. Її обличчя бліде, а тіло худорляве. Вона не має якихось талантів. Їх стосунки можна порівняти з липким лаком.

Коли Харада навчався у художній школі, він зустрівся з чудовою жінкою. Її звали Цецилія Пваф (Gaecilia Pfaff). Вона була дочкою професора в університеті префектури Ерланген (Erlangen).

У неї було чорне волосся, білосніжна шкіра, гострі очі, прямиий ніс. <...> Вона володіла англійською та французькою мовами, її талант у письменстві перевершував інші, і більше половини книг її батька були написані нею. Я ще не зустрічався з нею особисто. Але коли я одного разу бачив фотографію в будинку Харада, я одразу зрозумів, що це вона, таку величезну силу випромінювало її обличчя.

Вона познайомилася з Харада, вивчаючи живопис в художній школі, і їх дружба щодня поглиблювалась. Через деякий час вона почала вести господарство в домі Харада. Але Харада здається абсолютно байдужим. Навпаки, він тепер тримає вдома служницю Марі.

Я не можу позбутися думки, що це досить дивно. Можливо, Харада відчуває, що Цецилія походить з гарної родини, що заручини з нею можуть бути найбільш серйозною справою всього його життя, в той час як Марі буде достатньо лише для того, щоб принести йому тимчасове задоволення, адже вона проста офіціантка кафе. Що ж приємніше: заручитися з талановитою жінкою, такою, як Цецилія або бути близьким з простою бездарною служницею Марі? Крім того, Цецилія має владу і гроші. Кажуть, що вона один раз запропонувала Харада, кинути все і поїхати вчитися в Париж.

Батьки Марі дуже бідні і заклопотані. Я боюся, що для них буде дуже важко уникнути труднощів у майбутньому. Коротше кажучи, поведінку Харада можна назвати дивною. Спочатку Харада був простим, як вода, і я завжди його дуже любив за це. Тому мені неприємно, коли він веде себе таким чином." [9, с. 107-108]

З цього уривку можна зрозуміти, що образ Марі з "Бульбашок на воді" складається з характеристик двох абсолютно різних жінок. Її ім'я та зв'язок з кафе "Мінерва", очевидно, запозичене від Марі, яка жила з Харада, а красу, білосніжну шкіру, сильне обличчя, очі, розум, талант знаменитого батька, і зв'язок з художньою школою, ймовірно, взяті від Цецилії, лише колір її волосся змінено на білий в історії Оґай.

Образ Марі також подібний і до продавчині квітів Нидії (Nydia) з новели "Останні дні Помпеї" (The Last Days of Pompeii) Едварда Бульвер-Літтона (Edward Bulwer Lytton, 1803–1873). Новела була написана у 1834 році і перекладена в скороченому вигляді японською мовою Ода Дзуніхіро у 1879–1880 рр., за десять років до опублікування Морі Оґай "Бульбашок на воді". На той час вже близько п'ятнадцяти робіт Літтона були перекладені та зазнали досить великої популярності в Японії. Особливого визнання автор зазнав у Німеччині, де з 1830 по 1870 рр. його роботи перекладались німецькою частіше, ніж твори будь-якого іншого англійського письменника. Тому не дивно, що Оґай, який захоплювався зарубіжною літературою, читав "Останні дні Помпеї" у японському або німецькому перекладі.

Герой "Останніх днів Помпеї" молодий грек Глаукус (Glaucus) живе в Помпеї в розквіт Римської імперії. Він красивий, розумний, і культурний. Любовна дилема роману лежить у пристрасному коханні Глаукуса до прекрасної грецької дівчини на ім'я Іона (Ione). В Іону також закоханий єгипетський священник Арбакес (Arbaces), а продавчиня квітів Нидія, хоча цього не усвідомлює, пристрасно закохана у Глаукуса. Основна сюжетна лінія полягає у боротьбі між Глаукусом і Арбакесом за Іону. Зрештою, за допомогою Нидії перемагає Глаукус.

Нидія вперше з'являється в новелі на жвавій площі міста з кошиком квітів, які вона намагається продати. І лише Глаукус, прогулюючись площею, зупиняється для того, щоб купити у неї букет. Він кидає жменю дрібних монет в її кошик і обирає букетик фіалок. Саме тут чітко простежується основний елемент першої зустрічі Коце і Марі.

Внутрішній світ і зовнішній вигляд Марі також нагадує Нидію. Хоча її батьки, очевидно, культурні та виховані люди, давно померли, Нидія ніколи нікому не розповідає про своє минуле і завжди залишається загадковою. Вона завжди вбрана в білий одяг, має довге шовковисте волосся, і на обличчі носить відбиток горя разом зі спокійною витривалістю. Хоча вона сліпа, її очі не викликають відчуття фізичного дефекту, вони великі, темні і сповнені меланхолії, виблискують глибокою таємницею і справляють яскраве, незабутнє враження.

Характер Нидії був з дитинства загартованим жалюгідним життям без засобів до існування і самотнім сирітством. Вона мужня і впевнена у собі особистість, горда і відверта. Намагаючись контролювати свої емоції, вона має буйну вдачу, що призводить до дивного примхливого характеру, який проявляється у різких змінах пристрасності і флегматичності.

Марі Оґай володіє такими ж рисами характеру, що дозволяє їй домінувати і зосередити всю історію навколо себе. Характер і жвавість Марі відрізняє її з-поміж жіночих образів, описаних Оґай в інших творах, так само, як і Нидія відрізняється від усіх жінок "Останніх днів Помпеї".

Нидія двічі допомагає Глаукусу врятувати Іону. Вперше це відбувається, коли Арбакес заманює Іону у свій маєток. Коли вона приходить, він веде її через великий сад в невелику будівлю, яку Арбакес перебудував у храм. Будівля абсолютно темна всередині. Іона опиняється у пастці, Арбакес, користуючись моментом, заявляє про свою любов і пристрасть до неї, але вона, вражена і перелякана, відмовляє йому. Він хапає її і намагається згвалтувати, але Глаукус і брат Іони рятують її завдяки своєчасним попередженням Нидії. Це нагадує невдалий напад Людвіга на матір Марі в павільйоні зимового саду. Сексуальна пристрасть Арбакеса така ж неконтрольована, як і Людвіга; це і приводить їх обох до смерті.

Глаукус та Іона подорожують по сільській місцевості, щоб оглянути древній храм. Вони їдуть у кареті зі спеціальним відкидним верхом, який може підніматися або опускатися; дорога проходить через гаї і гори. По дорозі додому вони потрапляють у короткий, але сильний шторм, який супроводжувався громом, блискавкою і дощем. Дощ починається першими важкими краплями, а потім перетворюється на потік, що заливає карету. Ці елементи можна зустріти і в описанні подорожі Марі та Коце на Леоні.

Новела "Останні дні Помпеї" закінчується смертю Нидії після того, як вона проводить Глаукуса та Іону через палаюче місто до безпечного невеличкого човна. Порятунком Іони, однак, означає для Нидії втрату Глаукуса назавжди. Фінальна сцена новели починається з опису перших променів зорі, коли всі, окрім Нидії, ще спочивають, а білосніжна піна поступово зникає у блискучих хвилях блакитного моря. Нидія тихо цілує Глаукуса на прощання, один раз в уста і двічі у чоло, перш ніж стрибнути в морську безодню. Матрос, що дремав на палубі, почув невеликий сплеск води, але нічого не побачив за бортом, лише невеличку білу пляму, яка зникла за мить у глибині. Коли Глаукус та Іона через деякий час прокинулись і помітили зникнення Нидії, вони почали співати та оплакувати її втрату гіркими сльозами. Глаукус проніс горе від втрати Нидії в своєму серці до самої смерті.

Огаї ніколи не наслідував Літтона слово в слово, але розумно приймав елементи його твору, які переписував на свій манер для того, щоб посилити ефект свого власного сюжету. Він ігнорує безліч грецьких і римських історичних даних, які використовує Літтон; вміло поєднує окремі факти, створюючи романтичний сюжет. Цей метод допомагає йому успішно створити динамічну, незабутню Марі і яскраву трагедію кохання та смерті.

Натхнення для цього методу, безсумнівно, отримане від знайомства Огаї з роботами Габріель фон Макса (Gabriel von Max, 1840–1915). Макс був професором Мюнхенської академії з 1879 по 1883 рр. і вчителем Харада з 1884 по 1889 рр. Він захоплювався час від часу роботами художників історичних тем, але зазвичай схилявся до романтичних класичних тем, які характеризуються зображенням містичних сюжетів. Сам він любив малювати персонажів з Біблії та з відомих літературних творів. Однією з найвідоміших його картин став портрет Нидії, створений у 1874 році, в той час, коли слава Літтона була ще в самому розпалі у Німеччині. Огаї був знайомий з Максом через Харада і часто відвідував його для того, щоб подивитися роботи та обговорити мистецтво. Теорії Макса захоплювали Огаї і Харада, і явно вплинули на погляди Огаї на мистецтво. Огаї напевно бачив портрет Нидії, створений Максом, і ця романтична картина романтичного персонажа з романтичного роману, ймовірно, пізніше викликала хід творчих думок від Макса та Літтона до "Бульбашок на воді".

Список використаних джерел:

1. Бугаева Д.П. Японские публицисты конца XIX века. М.: Изд-во "Наука". 1978. – 168 с.
2. Восток-Запад: литературные взаимосвязи в зарубежных исследованиях. Сборник обзоров. М.: ИНИОН АН СССР, 1989. – 196 с.
3. Григорьева Т., Логунова В. Японская литература. Краткий очерк. - М., 1964, с. 281
4. Зарождение реалистического направления в японской литературе XIX-XX вв. М., 1999. Деп. В ИНИОН РАН № 54943.
5. Иванова Г.Д. Мори Огай / Г.Д. Иванова М., 1982, с.248.
6. David Dilworth "The Historical Fiction of Mori Ogai" /David Dilworth & J. Thomas Rim University of Hawaii Press, Honolulu, Hawaii 96822, 1991, p.422.
7. The Last Days of Pompeii by Baron Edward Bulwer Lytton Lytton – Режим доступу до електронного ресурсу: <http://www.gutenberg.org/ebooks/1565>
8. Helen M. Hopper "Mori Ogai's Response to Suppression of Intellectual Freedom, 1909 -1912" / Helen M. Hopper, Sophia University, Vol.29, №4, 1974, p. 381-413
9. Karen Brazell. Mori Ogai in Germany. A Translation of Fumizukai and Excerpts from Doitsu Nikki. Monumenta Nipponica, Sophia University, Vol. 26, No. 1/2 (1971), – P. 77-120
10. Mori Ogai, Richard Bowring. Utakata no Ki. Monumenta Nipponica, Sophia University, Vol. 29, No. 3 (Autumn, 1974), – P. 247-281.
11. Richard John Bowring "Mori Ogai and the modernization of Japanese culture" / Richard John Bowring. Cambridge University Press, 1979, p.297
12. Yoshiyuki Nakai "Ogai's Craft. Literary Techniques and Themes in Vita sexualis" / Yoshiyuki Nakai. Sophia University, 1980, p. 223-239
13. 大屋幸世「森鷗外研究と資料」/大屋幸世 株式会社翰林書房1999
14. 「鷗外全集」1-38、東京、1972、
15. 森鷗外「キタ・セクスアリス」/森鷗外 青空文庫- Режим доступу: http://www.aozora.gr.jp/cards/000129/files/695_22806.html.

Надійшла до редколегії 30.09.13

Е. Левицкая, соискатель

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев

ГЕНЕЗИС И ПРОТОТИПЫ ГЕРОЕВ ПОВЕСТИ МОРИ ОГАЙ "ПУЗЫРИ НА ВОДЕ"

В данной статье рассматривается история написания повести Мори Огай "Пузыри на воде", а также прототипы героев с точки зрения сравнения образов произведения с реальными личностями и персонажами западной литературы.

Ключевые слова: повесть, прототип героя, генезис повести.

O. Levytska, Ph.D student

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

GENESIS AND PROTOTYPE OF HEROES IN MORI OGAI'S NOVEL "BUBBLES IN THE WATER"

This article examines the history of writing the Mori Ogai's novel "Bubbles in the water" and the prototypes of heroes compared with real personalities and characters of Western literature.

Keywords: novel, prototype of hero, genesis of novel.